

LH-2003-173

INSTANS:	Hålogaland lagmannsrett - Kjennelse.
DATO:	2003-02-21
DOKNR/PUBLISERT:	LH-2003-173
STIKKORD:	Barnevern, oppnevning av sakkyndig.
SAMMENDRAG:	Tingretten hadde besluttet å ikke oppnevne sakkyndig i sak om tilbakeføring av omsorgen etter barnevernloven § 4-21. Lagmannsretten kom til at det burde oppnevnes sakkyndige, selv om retten ville bli satt med fagkyndige meddommere. Særlig behov for sakkyndig utredning knyttet til biologisk mors omsorgsevne, om barnet hadde særskilte behov, barnets tilknytning til fosterhjemmet, og omfanget av et eventuelt samvær mellom barnet og biologisk mor.
SAKSGANG:	Salten tingrett nr 02-01189 - Hålogaland lagmannsrett LH-2003-173.
PARTER:	Kjærende part: A (Prosessfullmektig: Advokat Per Danielsen v/ advokatfullmektig Ole Gramstad Jensen). Kjæremotpart: X kommune v/ ordføreren (Prosessfullmektig: Advokat Mona Negård).
FORFATTER:	Lagdommer Nils Asbjørn Engstad. Lagdommer Peter M. Sellæg. Lagdommer Anders Haugestad.

Saken gjelder spørsmål om oppnevning av sakkyndig i sak om tilbakeføring av omsorgen etter barnevernloven § 4-21.

Fylkesnemnda for sosiale saker i Nordland traff 1. april 1998 vedtak om at X kommune ved barneverntjenesten overtar omsorgen for As sønn B, født *.*.1996. Fylkesnemnda vedtok videre at B skulle plasseres i godkjent fosterhjem. Disse delene av fylkesnemndas vedtak ble senere stadfestet ved Salten herredsretts dom av 2. mars 1999, og videre ved Hålogaland lagmannsretts dom av 23. november 1999 (LH-1999-405). Lagmannsretten fastsatte samværet mellom barnet og A til ni ganger i året. Barnet ble i mai 1998 flyttet til fosterhjem. I forbindelse med behandlingen av saken for herredsretten, var psykolog Stig Hjalmar Trones oppnevnt som sakkyndig. Han avga 20. desember 1998 sin skriftlige utredning til Salten herredsrett.

A framsatte senere krav om tilbakeføring av omsorgen for barnet. Kravet ble behandlet av Fylkesnemnda for sosiale saker i Nordland, som 3. juli 2002 traff vedtak om ikke å oppheve vedtaket om omsorgsovertakelse. Fylkesnemnda vedtok at A og hennes sønn skal ha samvær minimum to ganger pr. år.

Ved stevning av 3. oktober 2002 til Salten tingrett, brakte A fylkesnemndas vedtak inn for tingretten for overprøving, jf. barnevernloven § 7-1 bokstav i) jf. sosialtjenesteloven § 9-10 første ledd. Hun la i stevningen ned prinsippal påstand om at hennes krav om tilbakeføring av omsorgen tas til følge, og at barnevernets omsorgsovertakelse for barnet opphører. Hennes subsidiære påstand var at samværet mellom henne og barnet skulle utvides betydelig i forhold til det samvær fylkesnemnda hadde fastsatt.

Hun framsatte i stevningen krav om at tingretten settes med meddommere fra det fagkyndige utvalg, og ga uttrykk for at det også burde oppnevnes en sakkyndig i saken.

I sitt tilsvarende av 4. november 2002 ga X kommune uttrykk for at saken var tilstrekkelig opplyst, og foreslo at retten ble satt med fagkyndige meddommere i stedet for oppnevning av sakkyndig. Kommunen påsto for øvrig fylkesnemndas vedtak stadfestet.

Ved brev til prosessfullmektigene av 27. november 2002, opplyste Salten tingrett at psykolog Svein Solbakken og psykolog Kirsti Jørgensen, begge fra X, var oppnevnt som fagkyndige meddommere i saken.

Ved prosesskrift av 17. desember 2002 reiste A ved sin prosessfullmektig habilitetsinnsigelse mot de to oppnevnte fagkyndige meddommerne.

Ved brev av 9. januar 2003 forela tingretten habilitetsinnsigelsen for de to oppnevnte fagkyndige meddommerne, med anmodning om uttalelse til innsigelsen. Etter å ha mottatt merknader fra de fagkyndige meddommerne, besluttet Salten tingrett 17. januar 2003 å forkaste habilitetsinnsigelsen. A har 6. februar 2003 påkjært denne beslutningen til Hålogaland lagmannsrett, som behandles som egen sak av lagmannsretten.

Salten tingrett besluttet 9. januar 2003 ikke å oppnevne sakkyndig i saken fordi retten skulle settes med fagkyndige meddommere. A har rettidig 10. februar 2003 påkjært tingrettens beslutning om ikke å oppnevne sakkyndig. X kommune har 12. februar 2003 inngitt tilsvar.

A har til spørsmålet om det skal oppnevnes sakkyndig i hovedsak gjort gjeldende:

Lovens ordlyd angir intet vurderingstema for når retten plikter å oppnevne sakkyndig. I henhold til rettspraksis plikter imidlertid retten å oppnevne sakkyndig dersom det er nødvendig for å få saken tilstrekkelig opplyst. Det er bla. vist til Rt-1997-677 .

Retten har avslått å oppnevne sakkyndig under henvisning til at retten er satt med fagkyndige meddommere. A har anført at de fagkyndige meddommerne er inhabile. Tingretten har forkastet habilitetsinnsigelsen, og avgjørelsen er påkjært til lagmannsretten. En oppnevnt sakkyndig er som følge av dette nødvendig for å få saken tilstrekkelig belyst. Dette vil gjelde ubetinget dersom ikke nevnte kjæremål fører fram.

Men også ellers vil det være riktig å oppnevne sakkyndig. Det dreier seg om et vesentlig inngrep som i stor utstrekning beror på vurderingen av de psykologiske forhold. Sakens alvorlighetsgrad tilsier at man må sikre at saken blir tilstrekkelig opplyst.

Det er lagt ned slik *påstand*:

Det oppnevnes sakkyndig i Salten tingretts sak 02-01189 A.

X kommune har i hovedsak anført:

X kommune har i sitt tilsvar til stevningen gitt uttrykk for at det ikke er nødvendig med en sakkyndig utredning, og at retten med fagkyndige meddommere vil ha tilstrekkelige forutsetninger for å vurdere de spørsmål av psykologfaglig karakter som saken reiser. Imidlertid er det ca. fire år siden psykolog Stig Hjalmar Trones utførte sitt sakkyndigoppdrag for Salten herredsrett, slik at en fra kommunens side kan forstå As ønske om en ny omsorgsvurdering basert på dagens opplysninger.

Dersom sakkyndig blir oppnevnt foreslås følgende mandat:

Den sakkyndige bes:

- gi en kort beskrivelse og vurdering av Bs omsorgsbehov og hvilke konsekvenser det vil ha for hans utvikling å bli flyttet fra fosterhjemmet
- gi en beskrivelse og vurdering av As omsorgskompetanse

X kommune har ikke nedlagt formell påstand.

Lagmannsretten skal bemerke:

Tingrettens beslutning om å nekte å ta til følge begjæring om oppnevning av sakkyndig, kan gjøres til gjenstand for kjæremål. Lagmannsretten har full kompetanse i saken, og kan også prøve tingrettens rent skjønsmessige vurderinger, likevel slik at det bør utvises forsiktighet ved en slik overprøving hvor det er tvilsomt om sakkyndig bør oppnevnes. Avgjørende for om sakkyndig skal oppnevnes, må være om dette er nødvendig eller hensiktsmessig med henblikk på at saken skal bli betryggende opplyst. Det vises bla. til Rt-2002-269 og Rt-1997-1162 .

Lagmannsretten er etter en helhetsvurdering kommet til at det bør oppnevnes sakkyndig. Det vises til at det er nær fem år siden barneverntjenesten ved vedtak av 3. april 1998, overtok omsorgen

for barnet. Kravet om tilbakeføring av omsorgen bygger i stor grad på at As omsorgsevne er vesentlig forbedret, og at barnet ikke lengre har særskilte omsorgsbehov. Så vidt lagmannsretten kan se av dokumentene som medfølger saken, er det ikke utarbeidet noen sakkyndig vurdering siden psykolog Stig Hjalmar Trones avga sin sakkyndige erklæring 20. desember 1998 til Salten herredsrett.

Sentrale spørsmål i saken synes nå å være knyttet til As omsorgsevne, om barnet har særskilte behov, og barnets tilknytning til fosterhjemmet. Det vises også til at fylkesnemnda har redusert samværet mellom A og barnet fra ni til to ganger pr. år. Etter lagmannsrettens vurdering er det av hensyn til sakens opplysning hensiktsmessig med en oppdatert sakkyndig vurdering knyttet til disse spørsmål. Det forhold at retten settes med fagkyndige meddommere, kan etter lagmannsrettens vurdering ikke erstatte behovet for en sakkyndig utredning.

Det vil etter dette være opp til tingretten å oppnevne sakkyndig, og fastsette den sakkyndiges mandat.

Kjæremålet har ført fram. Det er ikke nedlagt påstand om saksomkostninger, og lagmannsretten finner under enhver omstendighet at dette bør utstå til den dom eller kjennelse som avslutter saken, jf. tvistemålsloven § 179 første ledd siste punktum. Det vises for øvrig til tvistemålsloven § 483.

Kjennelsen er enstemmig.

Slutning:

Kravet om oppnevning av sakkyndig tas til følge.